

Onderwerp

Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) voor de drinkwatervoorziening

Portefeuillehouder

Peter van 't Hoog

Waarom een adaptieve strategie?

De provincie heeft de wettelijke taak om te zorgen voor voldoende goede bronnen voor de drinkwatervoorziening. Andere grote opgaven waar we voor staan zijn onder andere de klimaatadaptie, de landbouwtransitie, de energietransitie en de opgaven voor de biodiversiteit. Deze transities vragen om een aanpassing van het watersysteem en goede inpassing van de verschillende functies. Ook een toekomstbestendige drinkwatervoorziening moet daar in passen. Het bovenliggende doel van het ASV-traject is daarom om te komen tot een duurzame drinkwatervoorziening in een duurzaam watersysteem. Dit is echter nog niet 'morgen' klaar. Daarom moeten we zekerheden inbouwen en ASV-gebieden aanwijzen. We willen de korte termijn problemen in de drinkwatervoorziening oplossen. En daarna stap voor stap werken aan de optimalisatie van het systeem, samen met de (water)partners. Hiervoor hanteren we een adaptieve strategie, waarbij we kunnen inspelen op ontwikkelingen. De adaptieve strategie is in ontwikkeling, de uiteindelijke invulling ervan kan dan ook afwijken van onderstaande opzet.

ASV-gebieden geen eindpunt, maar vertrekpunt

De urgentie voor het aanwijzen van ASV-gebieden is groot, gelet op de noodzaak om snel extra vergunningsruimte te creëren. Vitens heeft op dit moment al een tekort aan vergunningscapaciteit. Bovendien zag Vitens in de afgelopen jaren de vraag al sterk groeien conform het maximale scenario. Maar ook voor een duurzame drinkwatervoorziening in een duurzaam watersysteem is er urgentie. Dit heeft te maken met de lange ontwikkeltijden en realisatietermijnen van nieuwe drinkwaterwinningen. Willen we in 2040 klaar zijn, dan moeten we daar op korte termijn mee beginnen, 2040 is daarom ook 'korte termijn'. Met de adaptieve strategie willen we een koers uitzetten naar een toekomstbestendige drinkwatervoorziening voor de lange termijn, waarmee tegelijkertijd duidelijk wordt wat er op de korte termijn moet gebeuren. Het aanwijzen van ASV-gebieden is daarom geen eindpunt, maar een vertrekpunt.

Belangrijke onderdelen van de adaptieve strategie zijn:

1. De ontwikkeling van de koers met een bijbehorend 'bouwplan'
2. Een cyclisch proces met monitoring en eventuele aanpassingen

Ontwikkelen koers en bouwplan

Samen met de Gelderse waterschappen, Vitens en andere partners zetten we in het komende jaar de koers uit voor de optimalisatie van het drinkwatersysteem. Daarbij denken we onder andere aan:

- Een plan op welke termijn welke ASV-gebieden omgezet moeten worden in een daadwerkelijke winning. Vitens is hier leidend in en zal hiervoor project-m.e.r.-procedures starten. Daarna moet Vitens een vergunning aanvragen bij de provincie. N.B. Wanneer daadwerkelijk een vergunning is verleend, zal het beschermingsgebied in veel gevallen kleiner worden en vervalt op het vrijvallende gebied het beschermingsbeleid, tenzij in het ASV-gebied in de toekomst nog een winning wordt voorzien.
- Onderzoek naar en diversificatie van bronnen voor drinkwater:
 - Oevergrondwater, brak water, oppervlaktewater;
 - Seizoensmatige combinatie van bronnen;
 - Duinwaterconcept Veluwe (wateraccu);
 - Inzet op (drink)waterbesparing;
 - Verkleining of vervanging van bestaande winningen met negatieve effecten;

Datum

3 september 2021

Zaaknummer

2017-006593

Blad

2 van 2

- Over de provinciegrenzen heen naar het (drink)watersysteem kijken naar optimalisatie, efficiency en balans;
- Vermindering van de behoefte aan grondwater door toepassing van innovaties, adaptieve ruimtelijke inrichting en aangepast grondgebruik.

Het bouwplan geeft aan welke mijlpalen wanneer bereikt moeten worden en welke stappen daarvoor op welk moment gezet moeten worden. Sommige stappen zullen al concreet zijn, andere vragen eerst nog verder onderzoek.

Cyclisch proces met monitoring en eventuele aanpassingen

Regelmatig, bijvoorbeeld jaarlijks, kijken we wat de stand van zaken is en of bijsturing nodig is. Daarvoor is nodig:

- Monitoring van de vraag naar en het aanbod van drinkwater;
- Het volgen van ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening, de transities, (drink)waterbesparing, de waterkwaliteit van drinkwatervoorraden en technologische ontwikkelingen;
- Afstemming met andere processen, zoals Kaderrichtlijn Water, Delta Programma Zoetwater, Uitvoeringsprogramma Beleidsnota Drinkwater, Zoetwater Oost-Nederland, regionale klimaatadaptatiestrategieën, Grondwateragenda RBO-Oost, Regionale Energiestrategieën, Transitievisies Warmte, Verkenning Droogte Achterhoek, Verkenning Veluwe, Zoetwaterstrategie Rivierenland, Lange Termijn Visie Vitens, enzovoort.

Daardoor kunnen we wanneer dat noodzakelijk is inspelen op ontwikkelingen. We moeten daarbij wel koersvast blijven, om desinvesteringen te voorkomen.

Ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn om:

- 1 ASV-gebieden pas later (ook na 2040) in te zetten, bijvoorbeeld wanneer structurele drinkwaterbesparing gerealiseerd kan worden;
- 2 ASV-gebieden te verkleinen, bijvoorbeeld wanneer op een bepaalde plek geothermie noodzakelijk is;
- 3 Het beschermingsbeleid voor de ASV-gebieden aan te passen, bijvoorbeeld wanneer technologische ontwikkelingen dat mogelijk maken;
- 4 ASV-gebieden te laten vervallen, bijvoorbeeld wanneer andere bronnen of concepten gerealiseerd zijn;
- 5 Eventuele cluster overstijgende en/of interprovinciale leveringen te realiseren.

De ASV-gebieden vormen het vertrekpunt van de duurzame drinkwatervoorziening voor de lange termijn. De aanwijzing van ASV-gebieden heeft als doel om de grondwaterkwaliteit in die gebieden te beschermen zodat hier toekomstige drinkwaterwinning mogelijk blijft. Dat wil niet zeggen, dat nieuwe drinkwaterwinning buiten de ASV-gebieden uitgesloten is. Winning buiten de ASV-gebieden is mogelijk als ontwikkelingen daar aanleiding toe geven, bijvoorbeeld vanwege:

- Korte termijn problematiek die snelle realisatie vergt;
- De gesprekken over de koers naar een duurzame winning in duurzaam watersysteem;
- Detailonderzoek in een project-m.e.r..

Hiervoor is dan wel een goede onderbouwing, motivatie en afstemming nodig.

Binnen de adaptieve strategie kunnen dus diverse keuzes gemaakt worden, maar wel passend in de koers voor de lange termijn. De adaptieve strategie hoort bij het aanwijzen van de ASV-gebieden en moet verdere invulling geven aan hoe we de drinkwatervoorziening in 2040 en daarna borgen.